

10 Nisan haftasında 13,5 milyar TL harcama yapıldı

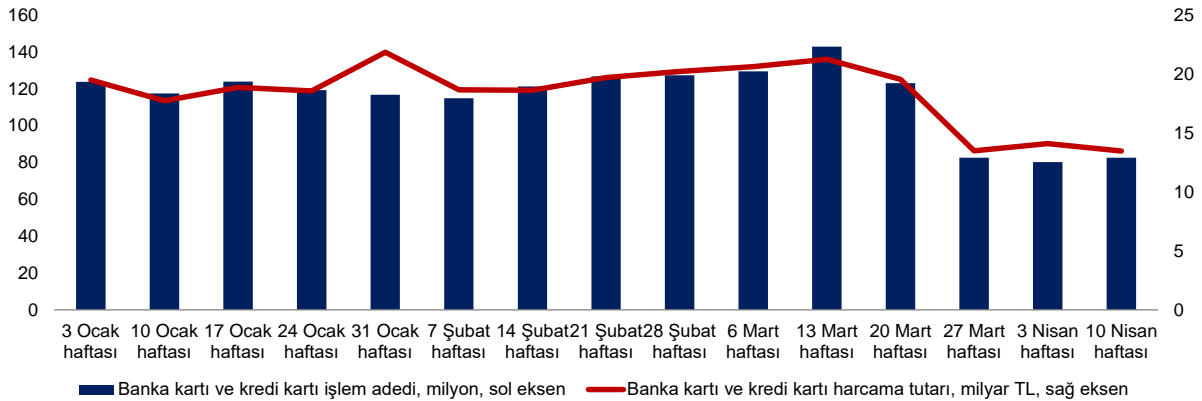
Tüketim eğilimlerini arz ve talep ekseninde çeşitli veriler üzerinden takip etmek mümkün ancak içerisinde bulunduğumuz süreçte, verileri mümkün oldukça anlık takip edebilmek önem arz ediyor. Bu kapsamda TCMB Banka Kartı ve Kredi Kartı Harcama Tutarları haftalık verisi tüketici harcamalarının takibine olanak sağlıyor. Bankalararası Kart Merkezi (BKM) Kart Monitör araştırması 2017 verilerine göre 10 kişiden 7'si ödemelerinde kredi kartını tercih ediyor ve COVID-19 nedeniyle birçok kişinin ödemelerinde özellikle kredi kartını tercih ettiği biliniyor.

Bu bülten kapsamında, COVID-19'un tüketici harcamaları açısından yarattığı etkiyi takip edebilmek amacıyla, TCMB Banka Kartı ve Kredi Kartı Harcama Tutarları verisi incelenmektedir. "COVID-19'un Tüketici Harcamalarına Etkisi Bülteninde", harcama kalemlerine göre tüketicilerin haftalık ve aylık banka kartı/kredi kartı harcaması ve haftalık/yıllık değişimleri ele alınmaktadır.

10 Nisan haftasında harcamalar, 13 Mart haftasına kıyasla %37 azaldı

10 Nisan haftasında banka kartı ve kredi kartı kullanılarak 13,5 milyar TL tutarında harcama yapıldı. Bir önceki haftaya kıyasla harcama tutarı 635 milyon TL (yüzde 4) azaldı. İşlem adedi ise yüzde 3 artarak 83 milyon oldu. Bir önceki yılın aynı dönemine (15 Mart – 12 Nisan 2019) göre kıyaslandığında 13 Mart – 10 Nisan 2020'de yapılan harcamaların tutarı yüzde 4, işlem adedi ise yüzde 10 azaldı.

Şekil 1 - Banka kartı ve kredi kartı işlem adedi ve harcama tutarı, 3 Ocak – 10 Nisan 2020

Kaynak: TCMB, TEPAV hesaplamaları

Alışveriş yöntemi bakımından incelendiğinde 10 Nisan haftasında yapılan toplam harcamaların 3,6 milyar TL'si (yüzde 27) internet üzerinden, 790 milyon TL'si (yüzde 6) mektupla/telefonla yapıldı. Ayrıca toplam harcamaların yüzde 2'sini (244 milyon TL) gümrük vergisi ödemeleri oluşturdu. Bir önceki haftaya kıyasla 10 Nisan haftasında internet üzerinden yapılan alışverişler yüzde 7, mektupla/telefonla yapılan alışverişler yüzde 12, gümrük vergisi ödemeleri yüzde 31 azaldı.

10 Nisan haftasında harcamalar, ilk COVID-19 vakasının görüldüğü 13 Mart haftasına kıyasla yüzde 37 azalırken, tüm harcama kalemlerinde azalış görüldü. 3 Nisan haftası ile

kıyaslandığında ise 10 Nisan haftasında havayolları, konaklama vb. harcamalar azalışını sürdürürken; telekomünikasyon, araba kiralama, kuyumcular ile giyim ve aksesuar harcamaları en fazla artış görülen harcama kalemleri oldu.

Bir önceki haftaya kıyasla 10 Nisan haftasında market ve alışveriş merkezleri harcamaları 110 milyon TL (yüzde 3), çeşitli gıda harcamaları 75 milyon TL (yüzde 6) arttı. 11-12 Nisan tarihlerinde gerçekleştirilen sokağa çıkma yasağının, bu harcama kalemlerine etkisi olduğu düşünülmektedir. 13 Mart haftası ile kıyaslandığında 10 Nisan haftasında sırasıyla market ve alışveriş merkezleri harcamaları yüzde 6 ve çeşitli gıda harcamaları yüzde 13 azaldı. Dolayısıyla sokağa çıkma yasağıyla market ve gıda harcamalarında sınırlı bir artış yaşansa da etkinin, ilk vakanın görüldüğü 13 Mart haftasındaki kadar çok olmadığı görüldü.

Online eğitime geçiş ve evde daha fazla vakit geçirilmesiyle artan elektrik-elektronik eşya, bilgisayar harcamaları 10 Nisan haftasında, 13 Mart haftasına kıyasla yüzde 5 azalsa da bir önceki haftaya kıyasla yüzde 6 arttı. Telekomünikasyon harcamaları ise 10 Nisan haftasında artışını sürdürerek bir önceki haftaya kıyasla yüzde 20 arttı. Bir önceki haftaya kıyasla 10 Nisan haftasında yüzde 8 azalan eğitim/kırtasiye/ofis malzemeleri harcamaları, 13 Mart haftasına kıyasla yüzde 50 azalmış oldu.

Turizm ve eğlenceye yönelik harcamalar; havayolları, seyahat acenteleri/taşımacılık, konaklama ve kumarhane/içkili yerlerde yapılan harcamalar düşüşünü sürdürdü. 13 Mart haftasına göre kıyaslandığında 10 Nisan haftasında, kumarhane/içkili yerlerde yapılan harcamalar yüzde 93, havayolları harcaması yüzde 92, konaklama harcaması yüzde 82, seyahat acenteleri/taşımacılık harcaması yüzde 74 azalmış oldu. Bir önceki haftaya kıyasla 10 Nisan haftasında, havayolları harcaması yüzde 41, seyahat acenteleri/taşımacılık harcaması yüzde 22, konaklama harcaması yüzde 15 ve kumarhane /içkili yerlerde yapılan harcamalar ise yüzde 3 azaldı.

Yemek, giyim ve aksesuar, mobilya ve dekorasyon harcamaları 13 Mart haftasına kıyasla 10 Nisan haftasında sırasıyla yüzde 81, yüzde 75 ve yüzde 48 azaldı. Bir önceki haftaya kıyasla ise 10 Nisan haftasında giyim ve aksesuar harcaması (yüzde 10) ve yemek harcaması (yüzde 4) artarken, mobilya ve dekorasyon harcaması (yüzde 4) azalış gösterdi.

Tablo 1 - Banka kartı ve kredi kartı ile yapılan harcamaların haftalık değeri (milyon TL) ve 13 Mart ve 3 Nisan haftasına göre değişimi, 10 Nisan 2020

	13-03-2020	03-04-2020	10-04-2020	13-03-2020 haftasına göre değişim, 10-04-2020	03-04-2020 haftasına göre değişim, 10-04-2020
Toplam	21.272	14.123	13.489	-37%	-4%
Market ve Alışveriş Merkezleri	4.413	4.054	4.164	-6%	3%
Çeşitli Gıda	1.450	1.181	1.256	-13%	6%
Elektrik-Elektronik Eşya, Bilgisayar	1.212	1.080	1.149	-5%	6%
Hizmet Sektörleri	1.376	999	954	-31%	-4%
Benzin ve Yakıt İstasyonları	1.268	787	721	-43%	-8%
Sigorta	851	821	659	-23%	-20%
Yapı Malzemeleri, Hırdavat, Nalburiye	791	629	588	-26%	-6%
Kamu/Vergi ödemeleri	1.396	840	455	-67%	-46%
Araç Kiralama-Satış/Servis/Yedek Parça	713	529	451	-37%	-15%
Diğer	582	526	445	-24%	-15%
Sağlık/Sağlık Ürünleri/Kozmetik	953	431	415	-56%	-4%
Giyim ve Aksesuar	1.628	373	410	-75%	10%
Mobilya ve Dekorasyon	660	359	344	-48%	-4%
Telekomünikasyon	371	265	318	-14%	20%
Eğitim / Kırtasiye / Ofis Malzemeleri	578	313	287	-50%	-8%
Yemek	1.053	190	197	-81%	4%
Bireysel Emeklilik	161	170	155	-4%	-9%
Müteahhit İşleri	190	149	144	-24%	-3%
Seyahat Acenteleri/Taşımacılık	456	150	117	-74%	-22%
Kuyumcular	301	65	73	-76%	11%
Kulüp / Dernek /Sosyal Hizmetler	92	55	60	-35%	9%
Konaklama	213	44	37	-82%	-15%
Havayolları	440	62	37	-92%	-41%
Doğrudan Pazarlama	36	27	26	-26%	-3%
Araba Kiralama	51	22	26	-50%	14%
Kumarhane /İçkili Yerler	36	3	3	-93%	-3%
İnternet Üzerinden Yapılan Alışverişler	4.241	3.837	3.587	-15%	-7%
Mektupla/Telefonla Yapılan Alışverişler	975	898	790	-19%	-12%
Gümrük Vergisi Ödemeleri	965	355	244	-75%	-31%

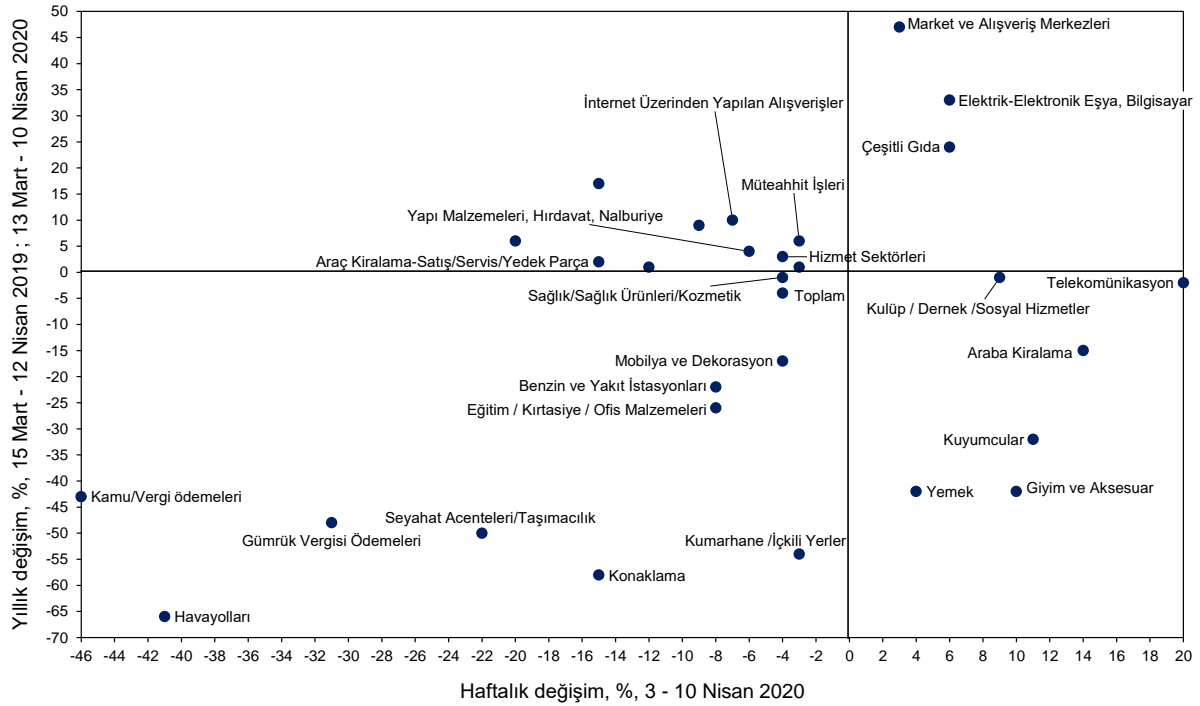
Kaynak: TCMB, TEPAV hesaplamaları

Not: Tabloda yer alan internet üzerinden yapılan alışverişler, mektupla/telefonla yapılan alışverişler ve gümrük vergisi ödemeleri ayrı bir harcama kalemi olmayıp, alışveriş yöntemini ifade etmektedir.

Bir önceki yılın aynı dönemine (15 Mart – 12 Nisan 2019) göre kıyaslandığında 13 Mart – 10 Nisan 2020'de en fazla artış market ve alışveriş merkezleri (yüzde 47), elektrik-elektronik eşya, bilgisayar (yüzde 33) ve çeşitli gıda (yüzde 24) harcamalarında görüldü. Aynı dönemde harcamalar en fazla havayolları (yüzde 66), konaklama (yüzde 58), kumarhane/içkili yerler (yüzde 54), seyahat acenteleri/taşımacılık (yüzde 50) ve kamu/vergi ödemeleri (yüzde 43) harcamalarında azaldı (bkz. Şekil 2). Aynı dönemde internet üzerinden yapılan alışverişler bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 10 arttı.

Şekil 2'de verilen grafiğin sağ üst kısımda bulunan market ve alışveriş merkezleri, elektrik-elektronik eşya, bilgisayar ve çeşitli gıda harcamaları hem yıllık hem de haftalık bazda artış gösterdi. Sol alt kısımda bulunan havayolları, konaklama, seyahat ve taşımacılık, benzin ve yakıt istasyonları vb. harcama kalemleri ise hem yıllık hem de haftalık bazda düşüş gösteren sektörler oldu. Sol üst kısımda yer alan yapı malzemeleri, hırdavat, nalburiye ve hizmet sektörleri vb. sektörler yıllık bazda artış gösteren fakat haftalık değişimde düşüşe geçen sektörlerdir. Sağ alt kısımda bulunan giyim ve aksesuar, araba kiralama ve kuyumculuk sektörleri ise yıllık bazda azalan ancak haftalık bazda hareketlilik görülen sektörlerdir.

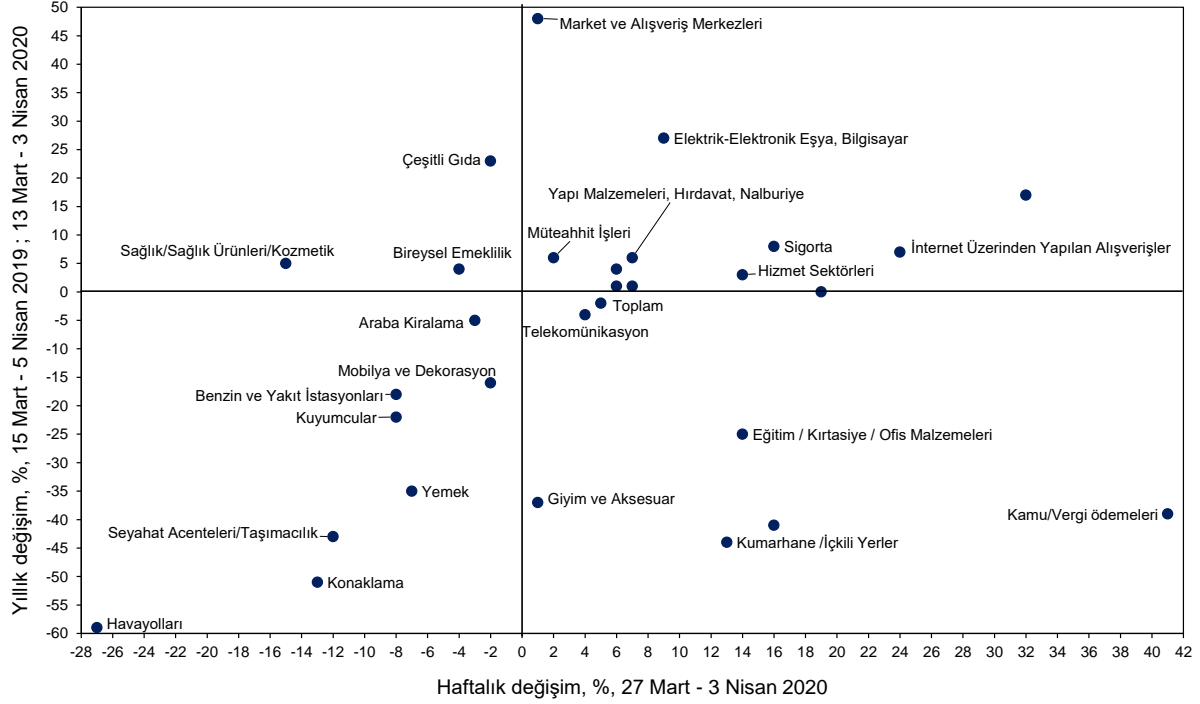
Şekil 2 - Banka kartı ve kredi kartı ile yapılan harcamaların yıllık (15 Mart – 12 Nisan 2019; 13 Mart – 10 Nisan 2020) ve haftalık değişimi (3 – 10 Nisan 2020), %

Kaynak: TCMB, TEPAV hesaplamaları

Not: Grafiğin dikey eksenini 13 Mart – 10 Nisan 2020'de yapılan toplam harcamaların, 15 Mart – 12 Nisan 2019'da yapılan toplam harcamalara göre yüzdelik değişimini; yatay eksen ise 2020 yılı 10 Nisan haftasında yapılan harcamaların 3 Nisan haftasına kıyasla yüzdelik değişimini vermektedir.

Şekil 3 - Banka kartı ve kredi kartı ile yapılan harcamaların yıllık (15 Mart – 5 Nisan 2019; 13 Mart – 3 Nisan 2020) ve haftalık değişimi (27 Mart – 3 Nisan 2020), %

Kaynak: TCMB, TEPAV hesaplamaları

Bültenin ilerleyen sayıları, TEPAV web sitesi üzerinden haftalık açıklanmaya devam edecektir.

Analizlere ilişkin daha detaylı açıklamaları, TEPAV'ın 31 Mart 2020'deki Değerlendirme Notunda bulabilirsiniz.¹

¹ TEPAV. (2020). COVID-19'un Tüketici Harcamalarına Etkisi. 31 Mart 2020. Dündar, M. <https://www.tepav.org.tr/tr/haberler/s/10099>

Ekler

